

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 29 juni 2017

425/2017

Lag om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 1 § 3 mom., 4 §, 12 § 2 mom., 15 c §, 28 § 1 mom. 3 och 4 punkten, 33 §, rubriken för 77 § och 77 § 2 och 3 mom. samt 77 a §, sådana de lyder, 1 § 3 mom., 4 och 15 c § samt 28 § 1 mom. 3 och 4 punkten i lag 478/2010 och 12 § 2 mom., 33 §, rubriken för 77 §, 77 § 2 och 3 mom. och 77 a § i lag 749/2014, samt
fogas till lagen nya 15 d, 35 e–35 h och 79 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om inre gräns, yttre gräns, gränsövergångsställe, gränskontroll, gränsövervakning och in- och utresekontroll finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengen-gränserna), nedan *kodexen om Schengen-gränserna*. I denna lag föreskrivs det om de nationella uppgifter och befogenheter som följer av den förordningen och om beslutsordningen vid gränsbevakningsväsendet.

4 §

Den territoriella inriktningen av gränsbevakningsväsendets verksamhet

Gränsbevakningsväsendet verkar där det är motiverat för upprätthållande av gränsordningen och gränssäkerheten, genomförande av gränskontroll och utförande av sådana uppgifter med anknytning till det militära försvaret som ankommer på gränsbevakningsväsendet, samt på havsområdet och inom den ekonomiska zon som avses i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004). Gränsbevakningsväsendet verkar på andra platser endast om det behövs för att slutföra en lagstadgad uppgift, ge handräckning eller ge assistans till en annan finsk myndighet.

Gränsbevakningsväsendet deltar i samarbete som avses i kapitel 5 i rådets beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsoverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsoverskridande brottslighet (*Prümsamarbete*) och samarbete som avses i rådets beslut 2008/617/RIF om förbättrat samarbete i krissituationer mellan Europeiska unionens medlemsstaters särskilda insatsgrupper (*Atlassamarbete*).

Gränsövergångsställen

— — — — —

Inrikesministeriet ska se till att den förteckning över gränsövergångsställen som avses i artikel 5.1 andra stycket och artikel 39.1 b i kodexen om Schengengränserna lämnas till Europeiska kommissionen.

Gränsbevakningsväsendets deltagande i internationella uppdrag samt begäran om tekniskt eller operativt bistånd

Gränsbevakningsväsendet beslutar om deltagande i andra uppdrag som samordnas av Gränsförvaltningsbyrån än sådana som avses i 15 b §, om lämnande av tekniskt bistånd i samband med dessa uppdrag, om begäran om ökat bistånd enligt artikel 8 i förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå samt om deltagande i andra internationella uppdrag än sådana som avses i 15 d §.

Chefen för gränsbevakningsväsendet beslutar om gränsbevakningsväsendets deltagande i Prümsamarbete och Atlassamarbete.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. tillämpas om annat inte följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd (418/2017).

För tekniskt eller operativt bistånd som gränsbevakningsväsendet lämnar i samband med ett internationellt uppdrag får en avgift tas ut till ett belopp som är lägre än det självkostnadsvärde som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och som motsvarar de merkostnader som biståndet medför för gränsbevakningsväsendet.

Begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd

Gränsbevakningsväsendet är ansvarig myndighet när Finland tar emot bistånd för att upprätthålla gränssäkerheten (*gränssäkerhetsbistånd*) som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i en situation där åtgärder enligt förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå inte blir tillämpliga.

Gränsbevakningsväsendet kan lämna gränssäkerhetsbistånd till en medlemsstat i Europeiska unionen som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i en situation där åtgärder enligt förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå inte blir tillämpliga.

Bestämmelser om beslutsfattandet vid begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd finns i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

Befogenheter i fråga om gränskontroll

Utöver vad som föreskrivs i denna eller någon annan lag har en gränsbevakningsman, för att genomföra gränskontroller enligt kodexen om Schengengränserna, rätt att utan brottsmisstanke

— — — — —

3) vidta de åtgärder enligt artikel 8.2 i kodexen om Schengengränserna som en minimikontroll ska omfatta,

4) vidta de åtgärder enligt artikel 8.3 i kodexen om Schengengränserna som en noggrann kontroll vid inresa och utresa och en noggrann fördjupad kontroll ska omfatta när det gäller tredjelandsmedborgare,

— — — — —

33 §

En gränsbevakningsmans befogenheter i polisuppdrag

I polisuppdrag för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet enligt 21 § samt för förhindrande av brott som begås i terroristiskt syfte och skötsel av särskilda situationer enligt 22 §, i Prümsamarbete och Atlassamarbete och i sådana uppgifter enligt lagen om sjöfartsskydd som ska skötas av gränsbevakningsväsendet har en gränsbevakningsman de befogenheter som föreskrivs för polismän i 2 och 3 kap. i polislagen, om inte en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef begränsar dem.

Vad som i 2 kap. 4 § 2 mom., 6 § 3 mom. och 8 § 2 mom. i polislagen föreskrivs om polismän som hör till befälet tillämpas vid gränsbevakningsväsendet på gränsbevakningsmän med minst löjtnants grad.

35 e §

Befogenheter och rätt att använda maktmedel för en tjänsteman från en EU-medlemsstat som lämnar gränssäkerhetsbistånd

En sådan tjänsteman från en medlemsstat i Europeiska unionen som är behörig med stöd av kodexen om Schengengränserna har, när tjänstemannen lämnar gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § 1 mom. till gränsbevakningsväsendet i ett uppdrag som gränsbevakningsväsendet ansvarar för, de befogenheter som en gränsbevakningsman med stöd av denna lag har att utföra uppdrag som följer av kodexen om Schengengränserna enligt order och anvisningar av en behörig finsk tjänsteman, med undantag för beslut enligt artikel 14 att neka inresa. Tjänstemannen i fråga har i 35 § 1 och 4 mom. angiven rätt att använda maktmedel när en behörig finsk tjänsteman är närvarande, om tjänstemannens hemmedlemsstat har samtyckt till detta och denna rätt inte har begränsats i den biståndsbegäran som Finland har framställt. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

Tjänstemannen har med sin hemmedlemsstats samtycke rätt att på finskt territorium bära tjänstevapen, ammunition, maktmedelsredskap och annan utrustning. Tillåtna tjänstevapen, tillåtna ammunition, tillåtna maktmedelsredskap och annan tillåtna utrustning ska anges i Finlands biståndsbegäran.

35 f §

Övriga rättigheter och skyldigheter för en tjänsteman från en EU-medlemsstat som lämnar gränssäkerhetsbistånd

Inrikesministeriet ska till en sådan tjänsteman från en medlemsstat i Europeiska unionen som i Finland deltar i lämnande av gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § 1 mom. utfärda ett tidsbestämt ackrediteringsdokument, av vilket tjänstemannens befogenheter framgår. Ackrediteringsdokumentet ska dessutom innehålla tjänstemannens namn, nationalitet, tjänsteställning och fotografi. Tjänstemannen ska medföra ackrediteringsdokumentet och på begäran visa upp det. Ackrediteringsdokumentet ska lämnas tillbaka till inrikesministeriet när lämnandet av bistånd har upphört.

Tjänstemannen ska vid utförandet av uppdrag bära sin egen uniform, om inte en behörig finsk tjänsteman bestämmer något annat.

Tjänstemannen jämställs med finska tjänstemän när det gäller brott som tjänstemannen begått eller utsatts för samt skador som tjänstemannen har orsakat. Om en skada som orsakats av tjänstemannen beror på en allvarlig försummelse eller är uppsåtlig, kan det skadestånd som betalats ut med anledning av skadan helt eller delvis utkrävas av tjänstemannens hemmedlemsstat. Tjänstemannen omfattas av den tillämpliga lagstiftningen om disciplin och tjänsteförhållande i sin hemmedlemsstat.

Bestämmelser om tjänstemannens rätt att använda gränsbevakningsväsendets personregister finns i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet.

35 g §

En gränsbevakningsmans befogenheter och rätt att använda maktmedel vid lämnande av gränssäkerhetsbistånd

En gränsbevakningsman har vid lämnande av gränssäkerhetsbistånd de befogenheter som föreskrivs i denna lag att utföra uppdrag enligt kodexen om Schengengränserna på begäran av den medlemsstat i Europeiska unionen som får bistånd. Befogenheterna kan dock inte överskrida de befogenheter som ges gränsbevakningsmannen av den medlemsstat som får bistånd.

Dessutom har en gränsbevakningsman rätt enligt bestämmelserna i 35 § 1 och 4 mom. och bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag att använda sådana för uppdraget behövliga och försvarliga maktmedel som är förenliga med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat i Europeiska unionen som får bistånd, om inte den medlemsstat som får bistånd begränsar dem.

En gränsbevakningsman har rätt att vid lämnandet av bistånd bära sin egen uniform och att bära tjänstevapen, ammunition, maktmedelsredskap och annan utrustning, om inte den medlemsstat som får bistånd bestämmer något annat.

35 h §

En gränsbevakningsmans rättsliga ställning utanför finskt territorium

På en gränsbevakningsmans tjänsteplikt och rättigheter när han eller hon utför uppdrag som avses i 15 b–15 d § utanför finskt territorium tillämpas samma bestämmelser och föreskrifter som gäller för tjänsteuppdrag som utförs i Finland, om inte den mottagande staten med stöd av Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse begränsar rättigheterna.

På en gränsbevakningsman som deltar i uppdrag enligt 15 d § tillämpas lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016).

77 §

Handräckning och assistans av gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet är skyldigt att ge räddningsmyndigheter, polisen, Tullen och försvarsmakten handräckning som förutsätter användning av sådan utrustning och sådana personalresurser och sakkunnigtjänster som gränsbevakningsväsendet har och som nämnda myndigheter vid den tidpunkten inte har tillgång till. Gränsbevakningsväsendet kan ge räddningsmyndigheter, polisen och Tullen sådan assistans som till innehållet motsvarar handräckning utanför finskt territorium i uppdrag som omfattas av deras verksamhetsområden. En förutsättning för handräckningen och assistansen är att den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som ska skötas av gränsbevakningsväsendet.

Beslut om handräckning fattas av chefen för en förvaltningsenhet eller av en gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som vid förvaltningsenheten skriftligen har förordnats att sköta uppdraget. Beslut om handräckning vid förundersökning och vid användning av tvångsmedel fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Beslut om assistans som ges utanför finskt territorium fattas av chefen för gränsbevakningsväsendet. Om det är fråga om assistans utanför finskt territorium som är särskilt betydande med tanke på den inre säkerheten, fattas beslutet av inrikesministeriet. Bestämmelser om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd finns dessutom i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

77 a §

Handräckning och assistans av gränsbevakningsväsendet till polisen på havsområden

För att förhindra eller avbryta ett sådant brott i terroristiskt syfte som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–7 punkten eller 2 mom. i strafflagen har polisen rätt att på finskt havsområde och inom Finlands ekonomiska zon få sådan handräckning av gränsbevakningsväsendet som kräver användning av maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel, om detta är nödvändigt för att avvärja en överhängande allvarlig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran.

För att förhindra eller avbryta sådana terrordåd som anges i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella överenskommelser som är bindande för Finland har polisen rätt att få sådan assistans som till innehållet motsvarar handräckning enligt 1 mom. när den på ett havsområde eller inom en ekonomisk zon som hör till en medlemsstat i Europeiska unionen på medlemsstatens begäran utför ett sådant uppdrag som hör till polisens verksamhetsområde och som grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland. Användning av maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel förutsätter att användningen av maktmedlet är nödvändig för att avvärja en överhängande allvarlig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran. Maktmedlen ska vara förenliga med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som får bistånd och med medlemsstatens begäran. På assistansen tillämpas det som föreskrivs om handräckning i denna paragraf och i 77 b–77 d §.

När gränsbevakningsväsendet bistår polisen vid förhindrande eller avbrytande av terroristbrott i situationer som avses i 1 och 2 mom. har gränsbevakningsväsendet rätt att under polisens ledning använda maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel.

Med användning av maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel avses sådan användning av vapenmakt med beväpning som skaffats som krigsmateriel som är slagkraftigare än användningen av en tjänstemans personliga vapen och som lämpar sig för polisuppdrag.

Maktmedlen ska vara försvarliga i förhållande till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farligt motståndet är, de resurser som står till förfogande och övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen. Utomstående personers rättigheter och säkerhet måste beaktas särskilt. Föregående varning om att maktmedel kommer att användas bör om möjligt ges.

Polisen fattar beslut om användning av maktmedel enligt denna paragraf och leder användningen av dem. Maktmedlen får användas endast av en gränsbevakningsman som tjänstgör i en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet. Bestämmelser om användning av maktmedel finns i 2 kap. 17 § 3 mom. i polislagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

79 a §

Assistans av försvarsmakten till gränsbevakningsväsendet vid internationellt bistånd

I en situation som avses i 15 b och 15 d § kan försvarsmakten ge gränsbevakningsväsendet assistans som motsvarar handräckning för utförande av gränsbevakningsväsendets uppdrag inom en annan stats territorium. Assistansen omfattar inte militära maktmedel och inte heller en gränsbevakningsmans befogenheter. Bestämmelser om utomståendes rätt att använda nödvändiga maktmedel under en gränsbevakningsmans uppsikt finns i 35 § 2 mom. och bestämmelser om rätten till nödvärn i 4 kap. 4 § i strafflagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

Bestämmelser om begäran om assistans av försvarsmakten finns i i 79 § 3 mom. När det gäller assistans som anknyter till gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § eller när det är fråga om ekonomiskt särskilt betydelsefull assistans är det dock inrikesministeriet som ska fatta beslutet om begäran om assistans av försvarsmakten. Beslut om att ge assistans som inrikesministeriet begär fattas enligt det förfarande som anges i 12 § 3 mom. i lagen om försvarsmakten. Bestämmelser om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd finns dessutom i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

Helsingfors den 28 juni 2017

Republikens President

Sauli Niinistö

Inrikesminister Paula Risikko